

KULTURA POLITYCZNA

Kultura polityczna
Typy kultury politycznej
Funkcje kultury politycznej
Elementy kultury politycznej
zasady kultury politycznej
Postać i rola polityka

Kultura polityczna jest zbiorem postaw, wartości i wzorów zachowań uczestników życia politycznego. Do kultury politycznej zalicza się następujące **elementy**:

- poznawczy – zainteresowanie polityką i wiedzę
- emocjonalny – sposób odnoszenia się i oceniania zjawisk społecznych
- wartościujący – przypisywanie znaczenia i nadawanie właściwej rangi poszczególnym sferom polityki
- normatywny – normy regulujące stosunki między podmiotami polityki
- wzory – modele i standardy uprawianej polityki
- cele polityki i motywy uczestnictwa w polityce.

Typy kultury politycznej

Politologia wyróżnia dwa **typy kultury politycznej**:

- **tradycyjny** - tradycyjna kultura polityczna opiera się na zasadach, które całościowo i sztywnie regulują życie polityczne społeczeństwa (np. w państwach totalitarnych)
- **pragmatyczny** – pragmatyczna kultura polityczna polega na praktycznym, elastycznym podejściu do polityki. Tego typu kulturę polityczną reprezentują wyspecjalizowane instytucje i grupy zajmujące się polityką (partie polityczne, grupy interesu, eksperci polityczni)

Inny podział:

- **typ poddańczy** – jednostki i grupy społeczne są zainteresowane życiem publicznym jednak społeczeństwo ustępuje i podporządkowuje się decyzjom podejmowanym przez organy władzy, nawet jeżeli się z nimi nie zgadza. Typ właściwy dla młodych demokracji i państw autorytarnych.
- **typ zaściankowy** – społeczeństwo cechuje niska świadomość polityczna. Obywatele interesują się wyłącznie własnymi sprawami i przyjmują jednolite postawy polityczne wypełniając określone role polityczne (wódz rządzi, a ja wykonuję rozkazy). typ charakterystyczny dla społeczeństw prymitywnych.
- **typ uczestniczący** – zainteresowanie i zaangażowanie obywateli w życie publiczne. Obywatele wykazują się wiedzą na temat życia politycznego i znajomością zasad uczestnictwa w nim. Oceniają działania władz, chcą współdecydować, a nawet sprawować władzę. Typ charakterystyczny dla rozwiniętych demokracji.

Funkcje kultury politycznej

Kultura polityczna spełnia różne **funkcje w życiu politycznym**:

- daje poczucie tożsamości i przynależności do określonej wspólnoty politycznej
- zapewnia orientację w sferze polityki
- integruje społeczeństwo wokół uznawanych wartości i celów politycznych.

Kultura polityczna jest wynikiem uczestnictwa w życiu politycznym i edukacji politycznej. Dzięki temu są eliminowane negatywne skojarzenia (przymus, manipulacja, nieuczciwa gra polityczna) i następuje racjonalne odnoszenie się do polityki

Elementy kultury politycznej:

Płaszczyzna	Przedmiot analizy
intelektualna	wiedza o polityce, znajomość faktów i umiejętność ich rozumienia, zainteresowanie dla faktów politycznych
aksjologiczna	akceptowany układ wartości społeczno – politycznych, kryteria oceny polityki, sposoby budowania sądów wartościujących o treści i formach polityki
emocjonalna	przeżycia, orientacje psychologiczne i postawy wobec zjawisk lub wartości politycznie znaczących (np. patriotyzm, nacjonalizm, entuzjazm, sceptycyzm)
praktyczno normatywna	- uznawanie wzorów zachowań politycznych, reguły określające sposoby pełnienia roli politycznej (przywódca, administratora, zwolennika, doradcy, przeciwnika politycznego) i sposoby wyrażania sprzeciwu lub poparcia

Zasady kultury politycznej

- pluralizm polityczny – zapewnia różnym ugrupowaniom udział w sprawowaniu władzy
- poszanowanie dobra wspólnego przez partie polityczne i inne organizacje polityczne
- przestrzeganie reguł debaty publicznej. jej uczestnicy (politycy, dziennikarze, wyborcy) powinni wystrzegać się wrogości, która w przyszłości mogłaby wykluczyć możliwość współpracy
- kultura osobista – pomaga przy osiągnięciu porozumienia między przeciwnikami politycznymi
- istnienie i funkcjonowanie apolitycznych mediów publicznych i niezależnych mediów prywatnych gwarantują wszystkim zainteresowanym stronom udział w publicznej debacie
- społeczeństwo nie powinno popierać nietolerancji, nierzetelności, niekompetencji osób pełniących funkcje publiczne, a wręcz je potępia
- społeczeństwo powinno aktywnie uczestniczyć w życiu publicznym
- obywatele powinni korzystać ze swoich praw w sposób racjonalny
- reguły życia publicznego powinny być przejrzyste – np. zasady finansowania partii politycznych, odpowiedzialności osób sprawujących władzę, funkcjonowania instytucji publicznych, prawa wyborczego, praw i obowiązków obywatelskich

Postać i rola polityka

Obecnie funkcja polityka staje się zawodem. **Idealny polityk to** polityk autonomiczny – utożsamiający się ze swoimi wyborcami, ale mający również własne zdanie, polityk filozof – rozważający w mądrości i mający świadomość, że własna wiedza zmniejsza liczbę doradców, a tym samym i kłopotliwych układów; polityk globalista – potrafiący wyjść poza procesy w mikroskali (lokalne, okręg wyborczy) – na rzecz procesów w mikroskali, globalnych – kraju, a nawet kontynentu i świata.

Max Weber wyróżnił 3 kategorie polityków:

- polityk okazjonalny – bierze udział w dyskusjach politycznych oraz w grze wyborczej
- polityk niezawodowy – traktuje politykę tylko jako pewien okres w swoim życiu
- polityk zawodowy – traktuje politykę jako zawód, który ma przynieść satysfakcję i pieniądze